

Den frie kritiske tanke er udfordret

Ministeren

- Ministerens CV

- Taler

- Arkiv - tidligere ministres taler
- 2018

· **Den frie kritiske tanke er udfordret**

- Kronikker og debatindlæg

- Ministerens kalender

- Spørgsmål fra Folketinget

- Udgifter og aktiviteter

- Tommy Ahlers på de sociale medier

Uddannelses- og forskningsminister Søren Pinds tale ved Dansk Filosofisk Selskabs årsmøde 2. marts 2018.

Det talte ord gælder

Tak for invitationen.

Det er en ære at tale til jeres årsmøde og være i selskab med så mange, som deler min interesse for filosofien og for uddannelsen af unge.

Som menneske og som politiker er jeg optaget af den gode samtale og af at udveksle synspunkter og blive klogere på de store og de små spørgsmål her i livet.

De bedste samtaler har jeg med dem, som har sat sig ind i emnet og reflekteret over det. Der har dannet deres egen mening – på baggrund af deres egen frie kritiske tanke. Det er det vigtigste redskab, vi har i vores åbne demokratier.

Uddannelse hjælper os med at udvikle vores egen frie kritiske tanke.

Albert Einstein sagde: "The point of education should be to produce

Udskriv

Læs højt

Facebook

LinkedIn

Twitter

Send

Uddannelses- og Forskningsministeriet

for.

Dialog under pres

Men som jeg ser det, er den frie kritiske tanke udfordret. Vi bombarderes med alskens information på de sociale medier. Store selskaber fremmer afhængighed af de selv samme medier ved hjælp af mørklagte algoritmer.

Og spørgsmålet er, hvad vi skal ty til, når vi oversvømmes af informationer og ikke ved, hvad vi kan tro på. Når den ene nyhed kan være lige så god som den anden, fordi vi ikke kan kende forskel på sandt og falsk.

Jeg har for nylig haft et af de mest interessante møder i min tid som forskningsminister. Mødet var med videnskabsfolk, som mener at kunne underbygge, at godt 10 procent af dem, som færdes på de sociale medier, ønsker at omstyrte samfundet, som vi kender det.

Den objektive, faktabaserede viden og den respektfulde dialog er i den sammenhæng under pres.

Vi er også udfordret på vores evne til omstilling. Hastigheden hvormed samfundet ændrer sig og den teknologiske udvikling betyder, at rigtig mange unge, som i dag går i gymnasiet, skal ud og bestride job, som ikke eksisterer i dag.

Vi bliver bekymrede over, om vi kan leve op til de krav, der er. Vi bliver bekymrede over, om vi kan begå os i den favre nye verden.

Og hvad skal vi så gøre, når vi bliver bekymrende, når vi skal favne fremtiden?

Uddannelses- og Forskningsministeriet

Jeg tror, modsvaret på den hastige udvikling er fordybelse. Blandt andet fordybelse i den kultur, vi er rundet af. At være bevidste om de gode elementer i den danske kultur – her tænker jeg på selvstændighed, frihed og kritisk sans – og tage dem med ind i fremtiden sammen med nye tænkere og tilgange.

Vi står på skuldrene af kæmper som Grundtvig og Kierkegaard. Vi skal være stolte af det 'vi', som de var med til at skabe, og vi skal videreudvikle og formidle det i moderne udgave.

Det er derfor, jeg har taget initiativ til et moderne filosofikum som et fælles fundament, der skal bygge videre på klassiske byggesten inden for filosofi, historie og etik, men også skal suppleres med flere fagområder.

Ønsker til et filosofikum

Mine ønsker til et fremtidigt filosofikum er for det første, at det giver de studerende fundamentet til at reflektere over sig selv og de indre og ydre valg, som Kierkegaard ville have kaldt det.

For det andet skal det give de studerende en bred tværfaglig forståelse; Humanister skal have en basal forståelse for naturvidenskabelig tænkning, og naturvidenskabelige studerende skal kende til humaniora.

Det er centralt for mig. Hvor det før typisk var fag som græsk, latin, filosofi og historie, der var vigtige for at være en dannet person, så er det min dybe overbevisning, at vi har brug for et langt bredere perspektiv i dag.

Alle studerende bør lære om algoritmer, store data og grundlaget for programmering. Det er nødvendig viden for fremover at kunne forholde sig kritisk til verden.

Uddannelses- og Forskningsministeriet

anbefalinger til udviklingen af et moderne filosofikum.

Inspirationsgruppen skal belyse fordele og ulemper ved forskellige modeller i forhold til indhold og implementering og komme med forslag til, hvordan et nyt filosofikum kan indføres på universiteterne.

Jeg tror, at fremtidens nybrud vil ske i mødet mellem fagligheder. Derfor har jeg ønsket en bred repræsentation af fagområderne: Humaniora, naturvidenskab, teknologi, samfundsvidenskab og sundhedsvidenskab. Gruppen er desuden sammensat, så der både er en klassisk og en moderne tilgang.

Professor Berit Eika fra Aarhus Universitet er formand for inspirationsgruppen. Medlemmerne er udpeget i kraft af deres personlige egenskaber og repræsenterer flere af de store universiteter.

Jeg har stor tiltro til, at de vil komme med kvalificerede input til, hvordan et nyt filosofikum kan indføres på universiteterne. Det arbejde bliver afrapporteret til mig i maj 2018.

Indtil videre har jeg brugt begrebet "filosofikum" for at begynde diskussionen et velkendt sted, men jeg er åben for andre forslag.

Det kan godt hænde, at "filosofikum" ikke er det rigtige navn for et nyt dannelseselement. Måske skal det hedde noget andet, som er mere relateret til det tværfaglige og det teknologiske.

Dannelse abroad

Danmark er ikke det eneste land, der har sat fokus på dannelse. Flere eliteuniversiteter arbejder med tværfaglige dannelseselementer.

I januar besøgte jeg Stanford University, hvor dannelsesforløbet

Uddannelses- og Forskningsministeriet

perspektiver.

De studerende skal udvikle en bred vifte af vigtige intellektuelle og sociale kompetencer, som de kan bruge uanset, hvilken retning de så måtte vælge at specialisere sig inden for.

Harvard har for nylig offentliggjort en analyse, som viser, at personer, der både har tekniske og sociale kompetencer over den seneste årrække er kommet i markant højere kurs end dem med en rent teknisk profil. De mener samtidig, at den udvikling vil fortsætte.

Dyrk den frie tanke

Mit mål er et filosofikum, som understøtter, at vi kan sende vidende, selvstændige og kritiske kandidater ud på arbejdsmarkedet.

Studerende, der har lært at danne sig deres egne meninger og står på et robust fundament af dannelse. Unge, som ikke frygter omstilling, fordi de har en stærk kerne – et stærkt indre kompas.

Den svenske pædagog Ellen Key (1849-1926) opsummerer begrebet dannelse på følgende måde:

”Dannelse er det, man husker, når man har glemt, hvad man har lært”.

Vi skal give unge en stærk dannelsesbagage på deres uddannelse.

Menneskelige egenskaber som helhedsforståelse, kritisk sans og selvstændighed bliver kun vigtigere i fremtiden, hvor meget standardiseres og automatiseres.

Men den reflekterende, frie tanke kan ikke automatiseres. Den skal dyrkes, og den er afgørende i forhold til vores konkurrence med andre styreformere for, at vores åbne og tillidsfulde demokrati kan overleve.

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Tak for ordet.

Senest opdateret 12. marts 2018

Menu

Aktuelt

Abonnér

Pressekontakt

Lovstof

Publikationer

Job i ministeriet

Blogs

Tal og analyser

Persondata

Cookies

Sitemap

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

@UFM_MIN

Facebook @ufmdk

Language

English

Om Ufm.dk

Hjemmesiden rummer information fra ministeriet/departementet, Styrelsen for Forskning og Uddannelse og Styrelsen for Institutioner og Uddannelsesstøtte.

Regeringen.dk

Regeringens hjemmeside med oplysninger til borgerne om regeringens samlede politik.

Ministeriets adresser og EAN-numre

**Uddannelses- og
Forskningsministeriet**

Email: ufm@ufm.dk

EAN: 5798000416604

Post sendes til:

Postboks 2135

1015 København K

Adresse

Børsgade 4

1215 København K

Email: sfu@ufm.dk

EAN: 5798000416635 (drift)

EAN: 5798000416697 (tilskud)

Adresse

Bredgade 40

1260 København K

Email: siu@ufm.dk

EAN: 5798000433212 (drift)

EAN: 5798000433175 (handicaptillæg)

EAN: 5798000433199 (SIU-IT)

Adresse

Bredgade 43

1260 København K

-